

Національний університет «Чернігівський колегіум»
імені Т.Г. Шевченка
Національний технічний університет України "КПІ імені Ігоря
Сікорського"
Чернігівський національний технологічний університет

***Мова. Культура. Комунікація:
здобутки та перспективи сучасних
філологічних досліджень***

Матеріали ІХ-ї Міжнародної науково-практичної
конференції (27 квітня 2018 р.)

***Язык. Культура. Коммуникация:
достижения и результаты современных
филологических исследований***

Материалы ІХ-й Международной научно-
практической конференции (27 апреля 2018 г.)

***Language. Culture. Communication:
Achievements and Results of Modern
Linguistic Research***

Papers of the 9th International Scientific and Practical
Conference (April 27, 2018)

Чернігів 2018

УДК 811'11 + 811.112

ББК Ш 143

Ш 143.21

Мова. Культура. Комунікація: здобутки та перспективи сучасних філологічних досліджень: Матеріали 9-ї Міжнародної науково-практичної конференції (Чернігів, 27 квітня 2018 р.). – Чернігів : «Десна Поліграф», – 2018. – 124 с.

© Колектив авторів, 2018

У збірнику представлені результати сучасних розвідок у галузях лінгвокультурології, лінгвофілософії, семантики, зіставних студій, лінгвокогнітивних і лінгвопрагматичних досліджень дискурсу, методики викладання мов і літератур, літературознавчого аналізу текстів, прикладних аспектів мовознавства.

Організаційний комітет:

В.О. Дятлов, перший проректор НУЧК імені Т.Г. Шевченка, проректор з науково-педагогічної роботи, доктор істор. наук, професор, **голова оргкомітету**;

О.О. Борисов, доктор філол. наук, доцент, завідувач кафедри германської філології НУЧК імені Т.Г. Шевченка, **співголова оргкомітету**.

Члени оргкомітету:

С.О. Жила, доктор пед. наук, професор, завідувач кафедри української мови та літератури НУЧК імені Т.Г. Шевченка;

А.А. Калита, доктор філол. наук, професор кафедри теорії, практики та перекладу французької мови ФЛ НТУУ "КПІ імені Ігоря Сікорського";

І.О. Гаценко, кандидат філол. наук, доцент кафедри філософії та соціально-гуманітарних дисциплін ЧНТУ.

Редакційна колегія:

О.Г. Васильєва, кандидат філол. наук, доцент кафедри германської філології НУЧК імені Т. Г. Шевченка;

Н.В. Деркач, кандидат філол. наук, доцент кафедри германської філології НУЧК імені Т. Г. Шевченка;

В.В. Красавіна, канд. філол. наук, доц. кафедри української мови та літератури НУЧК імені Т. Г. Шевченка;

Л.В. Пікун, кандидат філол. наук, доцент кафедри германської філології НУЧК імені Т. Г. Шевченка;

Л.М. Федун, кандидат пед. наук, ст. викл. кафедри германської філології НУЧК імені Т. Г. Шевченка;

Т.П. Чередник, кандидат філол. наук, доцент кафедри мов і методики їх викладання НУЧК імені Т. Г. Шевченка;

Ю.М. Мойсеюк, викл. кафедри германської філології НУЧК імені Т. Г. Шевченка.

*Рекомендовано до друку Вченою радою філологічного факультету
Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка
(Протокол № 9 від 17.05.2018 р.).*

5. Keyes D. Flowers for Algernon / D. Keyes. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://royallib.com/read/Keyes_Daniel/Flowers_for_Algernon.html#0
6. Shelley M. Frankenstein / M.Shelley. – Lnd. Etc.: Penguin Books, 1994. – 273 p.
7. Shelley M. Frankenstein / M.Shelley. – Lnd. Etc.: Penguin Books, 1994. – 215 p.

Росстальна О.А.

Національний університет “Чернігівський колегіум” імені Т.Г. Шевченка

ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ТЕМИ КОХАННЯ У НОВЕЛІ Т.ГАРДІ «ЛЕДІ АЙСЕНВЕЙ»

The main topic of the short story is under analysis. The themes of social inequality, the relationship between men and women, parents and children, and the problems of marriage are interpreted in the narrative through the symbolic names and allusions. The typical for Hardy’s narrative opposition of “own” and “stranger” is one of the main composite elements of the short story.

Новела «Леді Айсенвей» (1890) – п’ята з історій, що входять до збірки «Група благородних дам». Теми соціальної нерівності, взаємовідносин чоловіків та жінок, батьків і дітей та проблеми шлюбу – провідні для попередніх творів збірки – по-іншому інтерпретуються в новелі.

В основі сюжету твору – історія представниці благородної вессекської родини Марії Хеймеа. За перебігом подій твору вона стає дружиною заможного голландського підприємця Андерлінга. Проте почуття молодих людей різні по своїй суті, що пояснюється передусім різницею їх походження та соціального становища. Андерлінг, що живе у Південній Америці, – чужоземець у Вессексі та Англії, а відтак йому мало відомі неписані закони поведінки спільноти, в якій він опиняється. Така відчуженість підкреслюється за допомогою символічності прізвища героя, перша частина якого співзвучна з німецьким словом “ander” – “чужий”, “інший”.

На відміну від Марії, яка успадкувала статки, Андерлінг сам добився успіху та заробив гроші. Готовність продати свої плантації у Гвіані та віддати дружині гроші демонструють ставлення чоловіка до багатства та життя взагалі, яке суттєво відрізняється від того, що прийняте в колі Марії. Для Андерлінга гроші – не спадок минулого, який

треба оберігати та передавати нащадкам, а засіб задоволення потреб та бажань.

Кохання голландця має характер васального поклоніння. Марію натомість приваблює пристрасть чоловіка до неї та влада, яку вона дає. Проте при всій пристрастності та чесності Андерлінг – пасивний персонаж. Віддаючи дружині своє серце, він віддає їй право приймати рішення та діяти на власний розсуд. Герой сподівається, що почуття такі ж важливі для Марії, як і для нього. Проте честь та гордіня виявляються більш значущими для жінки. Вона йде від чоловіка, дізнавшись про те, що він вже одружений з іншою. Марію найбільше вражає не двоєженство Андерлінга, а той факт, що всі можуть дізнатися про її сором, адже відкриття нелегітимності шлюбу означає ганьбу та зневагу суспільства.

Беручи з чоловіка слово ніколи її не турбувати та проголошуючи його померлим, Марія намагається захистити свою репутацію та соціальне становище.

Почуття Андерлінга нагадують муки байронічного героя. Він страждає так саме сильно, як кохає. Подібно до байронівського Чайльд-Гарольда, Андерлінг, відкинутий Марією, стає вигнанцем та програє майно в азартні ігри “in the Continental hells” [3, с. 67]. Підкреслимо важливість елемента “in the Continental hells” в потенційному протиставленні рідного та чужого для Андерлінга світів. Пристрасть до Марії та любов до сина, якого жінка народжує після повернення додому, не дає герою повернутися до свого світу. Він прирікає себе на загибель у світі чужому.

Марія, приховуючи правду, намагається покращити соціальне становище за рахунок шлюбу з лордом Айсенвеєм. Отримавши на додачу до грошей Андерлінга титул баронеси Айсенвей, Марія, на її думку, досягає бажаного становища в суспільстві. Проте, засуджуючи Андерлінга за двоєженство, жінка будує своє нове життя на такій самій брехні, а тому неочікувана поява колишнього чоловіка – серйозна загроза для неї.

Андерлінг, який порушує обіцянку та повертається після смерті першої дружини під іншим іменем, робить це з благородною метою. Він хоче заслужити прощення Марії та вдруге взяти з нею шлюб, що буде законним. Проте передусім чоловік хоче бачити свого сина. Відтак він

наймається садівником у маєток лорда Айсенвея та починає відвідувати церкву.

Незважаючи на зневагу до Андерлінга, жінка не соромиться використати його для своїх цілей. Не маючи дітей у шлюбі з Айсенвеєм, баронеса планує народити від першого чоловіка. Народження потенційного спадкоємця титулу та статків лорда Айсенвея стає для Марії проблемою суто практичного характеру, яка не має жодного відношення до кохання чи сумління. В цьому жінка подібна до свого чоловіка та героя новели «Барбара з дому Гребів» лорда Апленттауерса. І перший, і другий вважають шлюб лише обставиною, необхідною для продовження роду. На відміну від них, Андерлінг вбачає в народженні дитини вияв щирості почуттів. Така різниця у світобаченні найяскравіше виявляється в останньому діалозі Андерлінга та Марії. Витриманий у комедійно-патетичному тоні, діалог перетворює сцену вмирання Андерлінга на фарсове дійство, суміш драматичного конфлікту нерозуміння та мелодрами. Створений як стилізація прийому «хто про що», який використовувався в античних комедіях, діалог по суті не є ситуацією спілкування між двома людьми, адже кожен з них говорить про своє.

В патетичних вигуках леді Айсенвей: “You must get well – you must!...But you must not die! О, you must not” [3, с. 73] домінує модальне дієслово “must” (повинен, мусиш), яке визначає характер її намірів. За її переконанням, чоловік мусить видужати, щоб вона могла втілити в життя свій план. Натомість мелодраматичне “Too late, my darling, too late!” [3, с. 73] Андерлінга – реквієм по кохання. Відмітимо співзвучність цього висловлювання з оригінальною назвою роману Т. Гарді “Tess” – “Too Late Beloved” [1, с. 208].

Прив’язаність Андерлінга до Марії – аналог хворобливої прив’язаності Барбари до лорда Апленттауерса. Сам Андерлінг називає дружину «жорстокою пані». Його благородство межує з культивуванням власних страждань. Не маючи сил боротися за своє кохання та щастя, герой перетворюється на маріонетку в руках жінки. Леді Айсенвей, гордовита та пихата, проте смілива й рішуча, є сильнішою за чоловіків, що її оточують. Саме героїня визначає долю всіх трьох персонажів чоловічої статі (Андерлінга, Айсенвея та сина). Відмітимо, що жоден з

чоловіків не називається в тексті твору на повне ім'я – всі вони представлені за прізвищами. Відсутність імені – спосіб номінації персоналії – символізує ту роль, яку чоловіки відіграли для Марії. Всі вони «заповнюють вільні ніші» в житті героїні. Шлюб із заможним іноземцем – спосіб реалізації в суспільстві, шлюб з лордом – утвердження соціального положення. Саме соціальні амбіції, що керують більшістю вчинків героїні, визначають її ставлення до кохання. Кохання-пристрасть Андерлінга, якій не має місця у світі родини Айсенвей та подібних до них, не може існувати як почуття лише однієї людини, а тому, трансформуючись у кохання-страждання, воно призводить до загибелі головного героя.

Література

1. Brady K. The Short Stories of Thomas Hardy / K. Brady. – New-York, St.Martin's Press, 1982. – xii, 235 p.
2. Gilmartin S. Thomas Hardy's Shorter Fiction / S. Gilmartin, R. Mengham. – Edinburgh, Edinburgh University Press Ltd, 2007. – 144 p.
3. Hardy T. Selected short stories / T. Hardy. – Hertfordshire, Wordsworth Edition Ltd, 1996. – 180 p.

Чередник Т.П.

Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка

НАЗВА ЛІТЕРАТУРНОГО ТВОРУ ЯК ЗАЯВКА ПРО ХУДОЖНІ НАМІРИ АВТОРА (ПОВІСТЬ Д.М. М'ЮЛОК «МАЛЕНЬКИЙ ПРИНЦ-КАЛІКА ТА ЙОГО ПЛАЩ ДЛЯ ПОДОРОЖЕЙ: ПРИТЧА ДЛЯ МОЛОДИХ І СТАРИХ»)

The story of a little prince as told by D.M. Mulock Craik, an English writer of the XIX century, possesses different features of transformation. The author created the story on the basis of a traditional folktale combining features of a folktale describing orphan's fate, Bildungsroman, a romantic story of opposing different life hardships, and a parable. The author shapes her story within the framework of the folktale genre, this fact being declared in the title. Still, all the traditional folktale elements are transformed in the story. The abstract is focused on the analysis of transformations available in the folktale-parable.

Британська літературна казка останнім часом знову стає об'єктом прискіпливої уваги науковців. Маємо згадати твори Дж. Роулінг, Ф. Пуллмана, К. Патерсон тощо. Але доба постмодерну оновила інтерес

ЗМІСТ

**РОЗДІЛ І. КОГНІТИВНИЙ, СИНЕРГЕТИЧНИЙ,
КУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ І ПРАГМАТИЧНИЙ АСПЕКТИ МОВИ ТА
МОВЛЕННЯ**

Борисов О.О. Інформаційний базис діалогічної комунікації ...	4
Кійко С.В. Синергетика в контексті лінгвістичних досліджень.....	8
Колесник О.С. Екзистенційні феномени у дзеркалі мови: лінгвоуніверсологічний підхід	11
Борисов О.О., Васильєва О.Г. Базові жанрові різновиди суперечки в англомовній та україномовній етносвідомості	14
Гусар А.В. Моделювання альтернативних світів у сучасному англомовному пісенному дискурсі	20
Деркач Н.В. Динамічні показники англійських прислів'їв з різними комунікативно-прагматичними функціями.....	22
Матвеева И.В. Оценочный потенциал немецких и русских пословиц поля «Деньги».....	28
Мойсеюк Ю.М. Символіка щита і гербових фігур в англійській художній літературі.....	33
Федун Л.М. Інформаційна безпека в перекладі	36
Хотько Н.А. Культурный контекст иноязычной коммуникативной среды.....	39

**РОЗДІЛ ІІ. СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНІ ТА ЛІНГВОСТИЛІЧНІ
ОСОБЛИВОСТІ РІЗНОЖАНРОВИХ ТЕКСТІВ**

Кійко Ю.Є. Кореляція між евіденційністю й епістемічною модальністю в сучасній лінгвістиці	44
Мізін К.І. Лексикографічні vs. фразеографічні перспективи корпусної лінгвістики в Україні.....	48
Архипов Д.В. Лексико-грамматические особенности англоязычного Интернет-дискурса	50
Зинцова Ю.Н. Особенности реализации аспектуальных значений неопределённых глаголов немецкого языка	53
Ильичева И.Л. Параметры мультимодальных медийных текстов.....	56
Красавіна В.В., Решотко О.А. Мотиваційні процеси в лексиці (на матеріалі дослідження фітонімів).....	60

Кузьмичева А.А. Ирония в речи (на материале немецкого языка).....	63
Плисов Е.В. Особенности изучения немецкого религиозного лексикона в исторической семантике.....	67
Стрижевич Е.Н. Особенности медиатекста региональных Интернет СМИ	72
Федоров В.В. Лексика англоязычной прессы Восточной Азии	76
Ярошук М.В. Специфика перевода стилистических фигур в англоязычном медиа-дискурсе.....	79

РОЗДІЛ ІІІ. ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ МОВ І КУЛЬТУР

Галушко Н.Н., Дягель С.Н. Формирование социокультурной компетенции учащихся профильных классов посредством информационно-коммуникационных технологий	83
N. Kovalska, O. Kovalova The Importance of Phonetics in Social Interaction	87
Кормільцина С.Ю., Яковенко Т.М. Інноваційні технології як оптимізація навчального процесу вивчення англійської мови у немовному ВНЗ	90
Сацук А. П. Иноязычная культура как цель обучения немецкому языку.....	94
Сыч М.А. Применение инновационных технологий на занятиях по иностранному языку в вузе.....	98

РОЗДІЛ ІV. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА

Бахур И.Н. Конфликт идентичностей в рассказе Д. Лахири «Толкователь болезней».....	102
Пікун Л.В. Дзеркальна гра ідеями та образами «Франкенштейна» М.Шеллі в романі Д.Кіза «Квіти для Елджернона».....	105
Росстальна О.А. Інтерпретація теми кохання у новелі Т.Гарді “Леді Айсенвей”	110
Чередник Т. П. Назва літературного твору як заявка про художні наміри автора (повість Д.М. М’юлок «Маленький принц-каліка та його плащ для подорожей: притча для молодих і старих»).....	113
Відомості про учасників конференції	119